

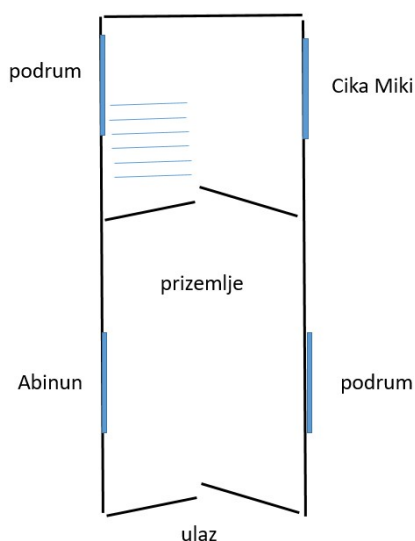
Secanje na sinagogu – Kosmajka 19

Godine 1964 Kosmajka je ulica dobila novo ime Marsala Birjuzova – ruskog heroja koji je oslobadjaio Beograd i na 20 godisnjicu dolazio avionom na proslavu, kad su tragicno udarili u Avalu.

Ovo secanje je iz 1960tih pa na ovamo...

Dvoriste je bilo bajno jer ga je cika Zoltan (nastojnik, sa porodicom otisao kasnije u Izrael) odrzavao kao pravi bastovan. Imali smo drveca: dve kajsije ili breskve, dva oraha, lipe, jablanove, cvece i travu, kao botanicka basta. U njemu su se igrala deca iz zabavista, imali su veliku kutiju za pesak da se prljaju do mile volje i metalnu penjalicu koja je oko 2000te odnesena, jer je kaobajagi postala opasna. Uvece bi se na klupi starci okupljali da pricaju do kasno u noc, a mi deca po dvoristu sutirali loptu. Gde se sada nalaze ljuljaskе bila je greda za tresenje tepiha.

Nastojnik je bio 50tih i 60tih cika Zoltan sa teta Pirikom, otisli su u Izrael 60tih, ziveli su u dvorisnoj kucici, posle su tu bili Mile i Vesna deca Nuriya i Irene nastojnika, a posle su dosli Nedici, pa na kraju Angelina i Ljuba.

Zgrada Sinagoge ima cetiri ulaza, dva su za samu Sinagogu preko spoljasnjih stepenica, a dva donja ulaza - levi i desni za stanove. Cim se udje na levi ulaz, u prizemlju, sa leve strane stanovali su Abinuni, Livija i Moris, koji nas je ucio spanski u JOBU, njihovi sinovi dva decaka Silvio (Jaza) i Vladimir (Buca). Posle su se tu doselili Brankovici, imali su sina Micu i dve cerke. Mica je bio nazalost mentalno bolestan i setao je po dvoristu i ulici u gacama, ali nije bio agresivan. Njihov stan nije imao WC pa su u zajednicki WC na desnom ulazu, svaki put isli preko dvorista.

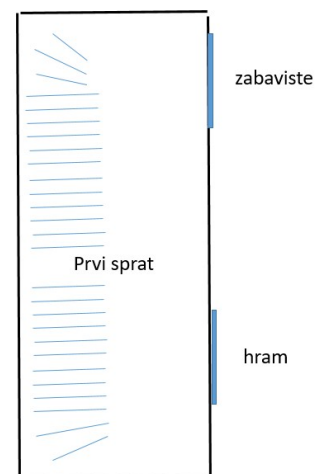
Takodje duboko u prizemlju stanovali su cika Miki (Milos Babic) i njegova zena Sarina – zvali smo je Minjona. Jako je slabo videla i nosila je naocare +13. Cika Miki je bio poznat slikar kod njega je dolazio stalno strucni likovni svet i musterije da kupe slike, a on ih je iznosio u dvoriste na prirodno svetlo da se dobro vide boje. U dvoristu je i crtao kad je bilo lepo vreme jer je u stanu bilo jako mracno. Posle smrti slike su ponudjene JIM-u ali nije hteo da ih uzme, pa je ceo legat otisao u Narodni muzej u Subotici odakle je Milos poreklom. U taj stan su se posle Babica uselili Werberovi , sin Eugena Verbera, Daniel Buca Verber sa porodicom.

Preko puta stana u kojem su bili Verberovi se niz stepenice ulazilo u podrum gde je Stojanovicka (sa IV sprata) drzala ugalj i nosila ga sa 90 godina na IV sprat u dve kofe da se greje. Tu je Rebeka (sa III sprata) imala skladietni proctor, ali je sve to preuredjeno kad se pravio Social hall 2000-2005. pa su sada tu WC i vesernica.

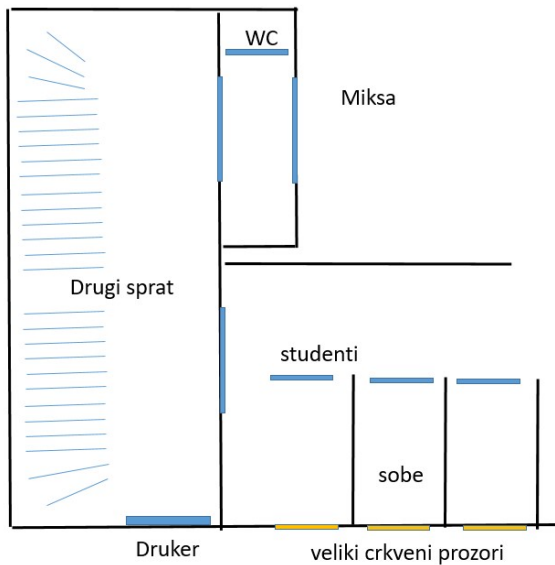
Na prvom spratu su dvoja vrata, zabaviste i ulaz u sinagogu za rabine koji su stanovali na zadnjem spratu. Prva vrata su bila od zabavista koje je radilo 50, 60-70tih godina – zvali su ga englesko zabaviste jer nas je Ticherka ucila pesmice na engleskom. Kad je prestalo da radi iznajmio ga je Avram Adizes i preuredio u stan, napravio galeriju da ima stan na dva sprata. Opstina se 8 godina tuzakala sa Avramom zbog tog stana i na kraju ga je preuzela i napravila klub pionirski/omladinski. Tada su Verberka od ispod i Davor iznad stalno intervenisali, cak i policiju zvali jer su omladinci pravili nesusnu galamu u klubu.

Sa prvog na drugi sprat vode vrlo nezgodne i krivudave stepenice na kojima su mnogi pali i izgubili glavu.

Na drugom spratu su bila troja vrata. Prva vrata - cika Miksa Bencion radio u savezu i bio upravnik letovalista i teta Erna Bencion. Cika Miksa je u zgradi pao niz te grozne stepenice i nazalost preminuo. Imali su cerku Cicu Silviju, koja se udala i odselila. Posle njihove smrti su se tu doselili Davor Salom i porodica i skroz su preuredili taj prostor.

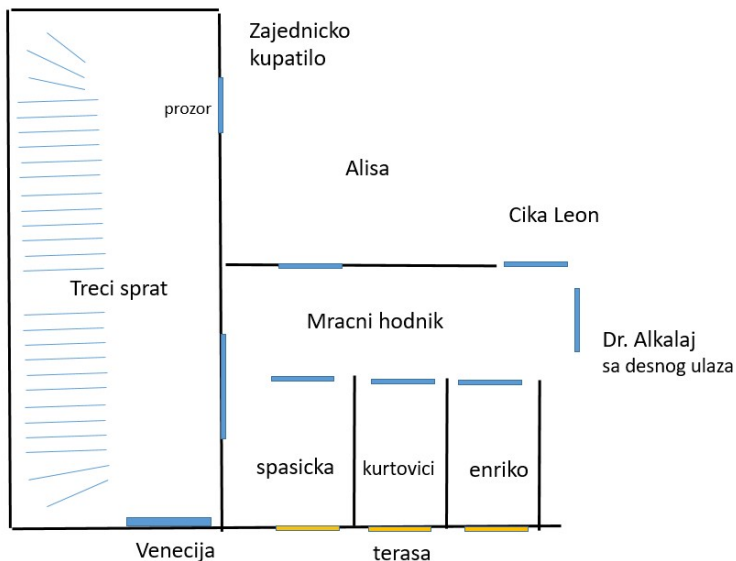
Pored njih je bio ulaz u studentski dom – 5-6 soba za studente, koji je nekad bio nemacki kupleraj za vreme rata. Kasnije 1960tih je porusen pod, zazidana vrata i otvorena galerija Sinagoge. Nikola Timar je napisao lepu istoriju studentskog doma – od 1945 do nekih 1960tih, objavljenu na Makabijadi.

Svi sa drugog sprata su koristili zajednicki WC i kupatilo na pocetku stepenista. U produzetku hodnika, treca vrata je bio mali stan gde su ziveli Drukerovi, Joza i Lili – oni su izgubili jedno dete, sina kad je pao negde u gostima sa balkona. Imali su i drugo dete – cerku Estiku. Negde sam procitao da su pre njih to bili Laza i Rita Konfino. Kasnije je njihov stan pretvoren u galeriju za orgulje, ulaz u taj prostor sa levog ulaza je zazidan, tako da sada samo jedna vrata postoje na 2 spratu.

Na trecem spratu su bila dvoja vrata, kao i sada. Prva vrata vode u mracan hodnik, tu su stanovali mnogi stanari sa jednom sobom i zajednickim kupatilom. Oreskovic Alisa u zadnjem kraju stana, a napred prema dvoristu su bili Bukica Suncica Spasic (Demajo) u jednoj sobi (zvali smo je Spasicka), Kurtovici muz i zena u drugoj (imali su veliki auto), Enriko Josif i Vera su imali trecu u kojoj je on vezbao, klavir se cuo po ceo dan. Mali stancic u koji se ulazi iz hodnika na III spratu (druga vrata) su imali Bogdan Popovic i Rahelica, Olga Gabaj, a kasnije Venecija Levi i Ivan Breder.

Spasickina soba je sada deo Rebebinog stana koja je nasledila Veneciju i prosirila se. Trenutno su Kurtoviceva soba i Alisin stan pretvoreni u jedan veci stan od 100 kvadrata gde je stanovala teta Maca Gacin, pa posle je tu bila kancelarija Asset management firme. Enrikova soba i cika Leonova soba su sada deo Rabinovog stana. Dok se rabin nije uselio u taj prostor, tu je bio omladinski klub. Posto je postojao i ulaz u klub kroz mracan hodnik na III spratu, teta Maca ih je kontrolisala i pravila scene sto tu spavaju, opijaju se, puse itd.

Tu je u hodniku bio i ulaz u stan cika Leona – brata od dr. Marka Alkalaja, urologa, koji je stanovala na trecem spratu desni ulaz sa zenom Mazom (Matilda Alkalaj). Sada sve te prostorije zauzima rabinov stan, dok su dvoja vrata sa ove strane (iz levog ulaza i mracnog hodnika koja su vodila u Leonov i Markov stan) sada zazidana.

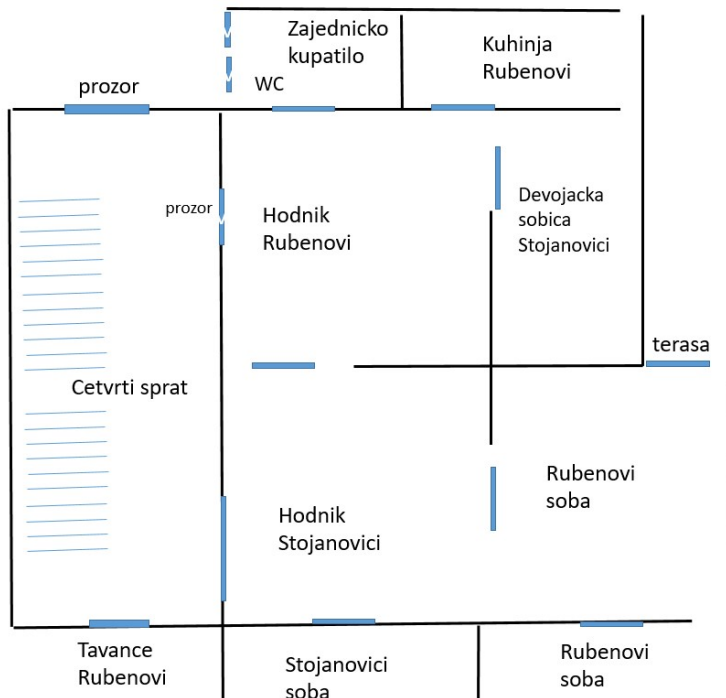
Na 4tom spratu su ziveli u levom ulazu u velikom stanu od 90 kvadrata – Rahamim Raka Ruben foto urednik politike i prvi bogomoljac kad je osvecena sinagoga 1944, Flora Ruben rodjena Koen sa dve cerke: Ela i Bojana, njihovi muzevi Hajim Levi, Aca (Aleksandar zec Bojanin muz), i Borkan Borislav Zec njihov sin, da bi u jednom trenutku Bojana, Aca i Borkan otisli u Nis (Aca kao vojno lice prekomandovan oko 1950) a u jednu sobu se uselili Kosara i Milan Stojanovic sa sinom

Brankom. Tu se rodio i danas zivi tu 2020 pisac ovih memoara, a ziveo je u zajednickom stanu: zvoni jedanput Stojanovic, zvoni 2 puta Levi, zvoni 3 puta Ruben. Spasicka sa III sprata je ulazila bez zvonjenja kad je isla u posetu Stojanovicki i to je sve iritiralo.

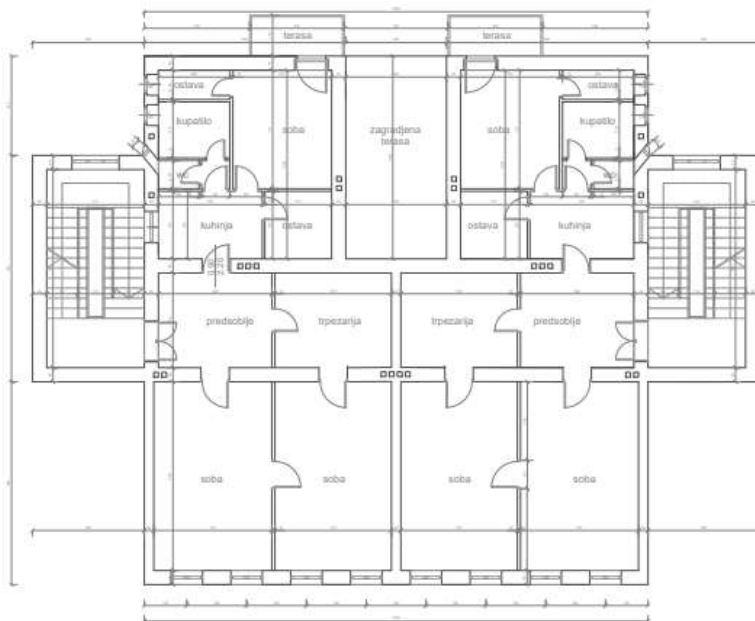
Desni ulaz:

Na desnom ulazu je u prizemlju bio ulaz u veliku podrumsku salu, jedan mali stancic i zajednicka tri WCa. Stepeniste na dole je vodilo u podrum.

U velikoj podrumskoj sali je bio omladinski i deciji klub, pevao je hor Braca Baruh, stalno smo se tu družili pravili igranke poznate u gradu i igrali ping pong do iznemoglosti. Kad je klub presao u opstinu u 7 jula, tu je bio atelje Nandora Glida, posle nekog umetnika Kolomana, pa skladista - da bi se od toga napravio social hol i kosher kuhinja 2005. U taj podrum se silazilo na dva reda stepenica, nazalost tu se saplela i pala teta Maca Gacin i preminula.

cetvrti sprat – gore: podela sustanarskih prava i dole: ceo sprat levo i desno

Mali stancic u prizemlju je imao Moric Levi glumac, posle njega neki teniser Memedovic sa porodicom i na kraju teta Ljilja Atijas. Danas je tu obezbedjenje.

U podrumu, niz stepenice iz hodnika sa desne strane je stanovao Alija, siptar koji nam je donosio ugalj, a posle njega sin Mefajlo – nije mu tako bilo parvo ime ali ono parvo nismo znali da izgovorimo – nesto kao Mafilj. One je bio lozac etaznog grejanja u Opstini u 7 jula. Sada je taj prostor deo kosher kuhinje.

Prvi sprat desni ulaz, sinagoga i vrata od zabavista, kluba.

Drugi sprat, desni ulaz – ziveli su Kritici, muz i zena u vrlo malom stanu, kad su umrli tu se uselila Luna Albahari sa dva psa. Pored ulaza u taj stancic su vrata za ulaz na galeriju i zimski hram sinagoge.

Na desnom ulazu 4ti sprat, isto veliki 90 kvadrata stan, raspored kao ogledalo stana na levom ulazu. Tu su ziveli Trifunovic Nikola advokat, teta Mara, njegova zena i tri lepe cerke – Dobrila, Milica i Vesna. Nikola je Floru zvao “vizina” i preko balkona su se razgovarali, a isto tako delili telefon. Kad bi neko zvao za Floru kod Nikole, lupali bi u zid i onda preko terase prelazili da pricaju. Dobrila i Vesna su otisle u Kanadu a ostala je Milica. Udala se za Peru Muzijevica imali su sina Svetu (Gricka) koji se ubio skocivsi sa balkona na 4tom spratu u dvoriste iza kuće. Milica se preudala za Trivu Indjica i tu su njih dvoje ziveli skoro do kraja zivota kad su presli u Verberkin stan u prizemlju, jer Milica nije mogla da hoda samo nekoliko meseci pre Milicine smrti, a nakon 6 meseci je i Triva umro.

Na tavanu je bila vesernica gde se prao ves, bio je veliki kotao za izkuvavanje vesa koji se lozio na drva. Dolazila je svake nedelje Tonka da nam pere ves. Kad su pocele da se koriste masine za ves, taj prostor je napusten i dobio ga je Zoran Atijas za svoj umetnicki atelje.

Na tavan se ulazilo i sa leve i sa desne strane stepenista, on je stalno prokisljavao jer su crepovi pucali, bio je skladiste svega i svacega. Pod je bio od prasine (drugo se nije videlo) sa velikim gredama i mnogi bi dolazili da vide da se tu napravi stambeni prostor, ali pod je bio problem (trebalo je izliti betonsku kosuljicu) pa su svi odustajali. 2006te je krov podascan i izolovan da vise ne prokisljava, a skylight prozori postavljeni da tavan ne bude vise mracan. I dalje je pod od prasine...